

Opstandings-
verhalen

2

Een verhaal dat door de wereld waait

3

Hart&Ziel

Muziek is
toegang tot
het hogere

8

'Het moet ook goed gaan met de ander'

Wethouder Moorman over armoede, Pasen en opoffering

Wethouder Marjolein Moorman: 'Gebrek aan inlevingsvermogen leidt tot hardvochtig beleid.'

foto: Maartje Geels

Marjolein Moorman (PvdA) is wethouder in Amsterdam voor onder meer onderwijs, jeugdzorg, armoede en schuldhelpverlening. Hoewel ze niet is opgevoed met het christelijke geloof, werkt ze graag samen met de Protestantse Kerk Amsterdam (PKA). Ook bezoekt ze regelmatig een kerkdienst. 'Een mooie preek is toch heerlijk.' Een gesprek over armoede, Pasen en opoffering. 'Je moet oppassen met het gebruik van het woord, maar in de politiek draait het natuurlijk ook een beetje om opoffering.'

Wilfred Scholten

Koekje

In een zeer persoonlijk boek schreef Marjolein Moorman over haar keuze om de politiek in te gaan. *Rood in Wassenaar* heet het, verwijzend naar de sociaal-democratische opvoeding die ze kreeg

van ouders die het niet breed hadden in het verder zo rijke villadorp. Ze woonden in een eenvoudige rijtjeswoning waar zij met haar twee broers met een berg schulden achterbleef na de vroege dood van zowel vader als moeder. Het geloof speelde in het gezin geen rol. 'Mijn vader was atheïstisch en mijn moeder agnostisch', vertelt Moorman in haar werkkamer op het stadhuis. 'Ik was wel

nieuwsgierig naar wat het geloof inhield, misschien juist omdat ik er niet mee opgevoed was. Een vriendinnetje van mij was katholiek. Ze deed op haar twaalfde communie en vertelde dat ze altijd een lekker koekje kreeg in de kerk. Dat bleek een hostie te zijn, toen ik een keer meeging. Sindsdien kwam ik er regelmatig.' Wat haar zo aantrok in het geloof waren de Bijbelse verhalen. 'Ik zat op een openbare school, maar meester Westerhout gaf ons elke maandagochtend een cadeau door een Bijbelverhaal te vertellen. Helemaal uit zijn hoofd. Daardoor heb ik veel kennis opgedaan uit de Bijbel. Toen ik later een blauwe maandag Nederlands studeerde, moest ik natuurlijk nog meer kennis opdoen, anders kun je de Nederlandse literatuur niet begrijpen.' Haar echtgenoot Harmen was gereformeerd opgevoed en zijn ouders gaan nog steeds naar de kerk. 'Dan ga

ik graag mee, want een mooie preek is natuurlijk heerlijk.' Marjolein glimlacht. 'Het gaat over de grote thema's in het leven, over bezinning, naastenliefde en saamhorigheid. Heel interessant. Veel daarvan heeft te maken met waar ik als sociaaldemocraat voor strijd, zoals solidariteit en naar elkaar omkijken.'

Een mooie preek
is toch heerlijk

Filosofisch

De waarde van het geloof, zo vertelt ze, is ook dat ze zichzelf dwingt om stil te staan bij waar het in het

leven om draait. 'Ik begrijp dat het mensen houvast, troost en ook hoop kan geven', schrijft ze in haar boek. Ze vult aan: 'En ook gemeenschapszin. Mijn kinderen zijn ook wel eens naar de zondagsschool gegaan als ze bij hun opa en oma logeerden. Daar kregen ze waarden mee die van groot belang zijn, ook cultureel. Het is bijna filosofisch: wie ben jij ten opzichte van anderen? Ik geloof ook in iets: in de medemenselijkheid en dat je een betere samenleving krijgt als je het samen doet en voor elkaar opkomt. Een levensmotto van de wethouder is 'dat het niet alleen goed moet gaan met ons, maar ook met de ander'. Dat zou zomaar een Bijbelse uitspraak kunnen zijn. Lachend: 'Ik geloof dat echt, daar ben ik van overtuigd.'

Lees verder op pagina 4

'Al het vallen is gelaagd en het opstaan ook'

Bram Kalkman

Op Goede Vrijdag werd Jezus gekruisigd, met Pasen is hij opgestaan. Een

hoopgevend opstandingsverhaal. Hier volgen vier eigentijdse opstandingsverhalen van mensen die iets heftigs hebben meegemaakt en hoe zij daarmee zijn omgegaan.

Het opstandingsverhaal van Karin

foto: Mariëes van Doorn

Twintig jaar geleden kreeg ik lymfeklierkanker. Ik was toen bijna veertig, getrouwd en had twee jonge kinderen. Kanker kwam als een enorme shock. Mijn kansen op genezing zagen er goed uit, vertelden de artsen. Dat gaf moed en zo ging het ook: acht maanden later vierden we mijn verjaardag en was ik weer schoon! De behandeling had gewerkt en sa-

men waren we erdoorheen gekomen. We vierden een groot feest met wel honderd mensen die op allerlei manieren meegeleefd hadden. Euforisch was het!

Toen ging het mis. De kanker bleek niet weg. Ineens zag mijn perspectief er veel slechter uit. Terwijl mijn haar weer begon te groeien, moest ik terug in behandeling, me overleveren aan de artsen. Ontzettend pijnlijk was dat voor me. Ik belandde weer in het ziekenhuis. Daar zag ik met eigen ogen op zo'n metertje het zuurstof in mijn bloed teruglopen. Ik wist 'nu moet ik ingrijpen!' Ik sloeg alarm en hals-overkop, rennend door de gangen, werd ik naar de IC gebracht. Stikbenauwd was ik en ik raakte in coma. Zo lag ik daar, drie dagen lang. De dood was heel dichtbij.

Toen stond ik op. Zo heb ik dat echt gevoeld. Ik was er weer, goddank. *Alive and kicking*. Opgestaan, zo ongeveer uit het graf. Om na dit lijden het wonder van het leven weer te omarmen. Kennelijk kan dat niet zonder elkaar. Ik wilde niets liever dan het leven weer in zijn volheid leven. Om op mijn nieuwe pad meer bloemen te plukken. Om rust te nemen. De tijd te nemen. Stil te staan en de dingen in me op te zuigen, me zo bewust te zijn van elk moment. Dat heb ik gedaan.

Ik ben er nog. Ik ben er nog. Ik mag leven.

Het opstandingsverhaal van Jonatan

foto: Mariëes van Doorn

De komst van ons tweede kind legde een behoorlijke druk op onze relatie. Tien jaar waren we inmiddels samen, waarvan vijf jaar getrouwd. Het gezinsleven, alle prikkels, het gebrek aan energie en slaap, op een gegeven moment ging het niet meer. Ik trok het niet. Zij ook niet. Onze relatie barstte uit elkaar.

Zo had ik het me niet voorgesteld. Ik had nooit gedacht dat wij niet bij elkaar zouden zijn. Maar nu was het zover gekomen. We zijn gescheiden. Het was onwerkelijk. Maar toen de kogel eenmaal door de kerk was, was dat

ook een opluchting. Het werd weer lente en ik voelde me een stuk vrijer. Ik kreeg een eigen huis en eigenlijk werkte mijn nieuwe leven heel goed voor mij.

Die tijd was heel dubbel. Ik voelde me fijn, maar zou ik me slechter moeten voelen? In vlagen kwamen de pijn en het verdriet naar boven. Eigenlijk vond ik dat vanaf het begin heel mooi. Het voelde als een erkenning van wat goed was in onze relatie. Als het verdriet kwam, was het me volstrekt duidelijk dat dat er moest zijn. Dat ik een plek moest geven aan wat zich aandeed. Ik hoefde er niet bang voor te zijn, want op het moment dat ik erdoorheen ging, loste het ook weer op. Ik heb geleerd om bij de pijn te zijn.

Al het vallen is gelaagd en het opstaan ook. Het gebeurt in stukjes. Stukjes opstanding. Voor mij was het een paasochtend om mezelf te vinden in de nieuwe ruimte. Om rust te vinden in wie ik ben en wat ik nodig heb. Ik kan er voor mezelf zijn en van daaruit voor anderen. Dat heeft mijn geloofsleven veranderd. Ik kan mijn sensitiviteit meer de ruimte geven en nu openbaart een enorme gevoelswereld zich aan me. Ik kan God nu voelen in plaats van vermoeden. Dat voelt als een opstanding. Dat voelt als Pasen.

Op basis van hun ervaringen ontwikkelden Jonatan en collega Jacqueline Weel (ook net gescheiden) het programma *Liefde in het Wild*, om de liefde in alle openheid te herontdekken.

Het opstandingsverhaal van Leendert

foto: Mariëes van Doorn

Toen ik drieëntwintig was, vertelde ik mijn vader over mijn homoseksualiteit. Dat accepteerde hij niet. Ik moest maar naar de dominee en naar de psychiater.

Ik had veel ontzag voor mijn vader. Hij was echt een autoriteit. Elke zondag hoorde ik: 'Eert uw vader en uw moeder', maar nu ontkende hij wie ik was. Mijn homoseksualiteit is een deel van mij. Hij ontkende dat. Dan ontken

je mij als mens. Mijn moeder stond er meer voor open, maar zij heeft nooit op kunnen staan tegen mijn vader. Naar de dominee of de psychiater ben ik trouwens nooit geweest. Zes maanden hebben mijn vader en ik elkaar niet gesproken. Toen ben ik op mezelf gaan wonen.

Het is nu dertig jaar later. Al die tijd heb ik er nauwelijks over kunnen praten. Dat komt nu op gang, nu ik de rust en tijd heb gevonden om over mijn leven na te denken. Ik weet nu: Ik accepteer geen autoriteit meer over hoe ik als mens zou moeten leven. Ik kan opstaan tegen mijn vader, maar dat heeft wel dertig jaar geduurd.

Inmiddels heb ik ook mijn plek gevonden in de Oude Kerk. Ik liep eens binnen bij een kerstnachtdienst en de zondag erop ben ik meteen weer gegaan. Sindsdien ben ik blijven komen. Het is het gebouw, maar vooral ook de gemeenschap die er al zevenhonderd jaar zit. Hier voel ik me veilig en kan ik mijn geloof belijden zoals ik vind dat dat moet, zonder dat iemand daar iets van vindt. Hier kan ik zijn wie ik ben en kan ik mijn steentje bijdragen. Ik ben koster en ik initieer jaarlijks de *Gaypride* kerkdienst. Dat betekent veel voor me.

Eindelijk heb ik mezelf geaccepteerd als mens. Ik ben Leendert en ik ben mens. Ik denk dat dat de daadwerkelijke opstanding is!

Het opstandingsverhaal van Naomi

foto: Mariëes van Doorn

Opeens zag ik alles. Ik wandelde met vrienden bij de Sloterpas en ik schrok me kapot. Ik zag alles. Ik hoorde alles. Iedereen die aan het praten was. De wind. Alles kwam op me af. Filtern ging niet meer. Ik wist: dit gaat niet goed.

Eerst ga je gewoon door. Alsof het vermoedheidsklachten zijn. Even bijslapen en dan kom ik er wel weer bovenop. Dat bleek niet zo te zijn. Ik was in een burn-out beland. Mijn

verantwoordelijkheidsgevoel was me te veel geworden. Ik wilde het iedereen naar de zin maken. De goede vrede bewaren. Dat brak mij gewoon op. Ik dacht echt: wat overkomt me nu? Word ik ooit nog wel mezelf? Ik kon niet meer genieten van de dingen die ik daarvoor graag deed.

Ik stopte met mijn studie. Ik kon niet meer meedraaien in de maatschappij. Iedereen deed zijn ding en ik hing daar een beetje achter, zo voelde dat. Eigenlijk kwam de coronatijd toen niet zo slecht uit. Iedereen kwam thuis te zitten.

Ik woonde toen in een groot verzorgingsstehuis met zestig studenten. Die mensen hebben me enorm geholpen. Met de afwas en met *worship*-sessies in het trappenhuis. Ik had ineens zeeën van tijd. Ik kon elke ochtend beginnen met God en elke avond afsluiten met God. Kerkdiensten kijken ging niet. Zo'n scherm kwam veel te heftig binnen. Dus ging ik naar een van de weinige kerken die nog open was: Hoop van Noord. Al die dingen hebben me uiteindelijk op de been gehouden. Je gaat door een diep dal, maar komt er uiteindelijk ook weer uit.

Langzaam komen de dingen waar ik van geniet weer terug. Ik ben gegroeid. Ik heb niet meer continu de erkenning van anderen nodig en leer steeds beter mijn grenzen kennen en aangeven. Ik wil niet meer rennen en vliegen, maar mijn dingen doen met aandacht. Zo zet ik elke dag nieuwe stappen. Zo vind ik opnieuw mijn weg.

Een verhaal dat door de wereld waait

Guido de Bruin

Pas als Jasmijn het huis van Nadia verlaat, ziet ze dat ze in de buurt is waar oma Maria woont. Onderweg naar Nadia's huis had ze dat helemaal niet door, want toen had ze steeds maar bezorgd naar haar nieuwe vriendin gekeken. Wat zag ze er verdrietig uit. Jasmijn is er niet gerust op. Misschien weet oma Maria iets wat ze voor Nadia kan doen.

Oma Maria - Jasmijn noemt haar altijd Omania - zit vol met gekke, wijze verhalen. Vaak vertelt ze precies het verhaal dat je op dat moment nodig hebt. Als Jasmijn haar vertelt over Nadia, denkt Omania even na. Dan steekt ze van wal.

'Er is een verhaal dat door de wereld waait. Je krijgt het met moeite te pakken. Als je het in handen hebt, glipt het er zo maar weer uit want het wil altijd verder. Sommige mensen bewaren het tussen de bladzijden van een dik boek en halen het af en toe voorzichtig tevoorschijn om het weer eens te lezen, maar vroeg of laat ontsnapt het aan hun vingers.

Het regent blaadjes

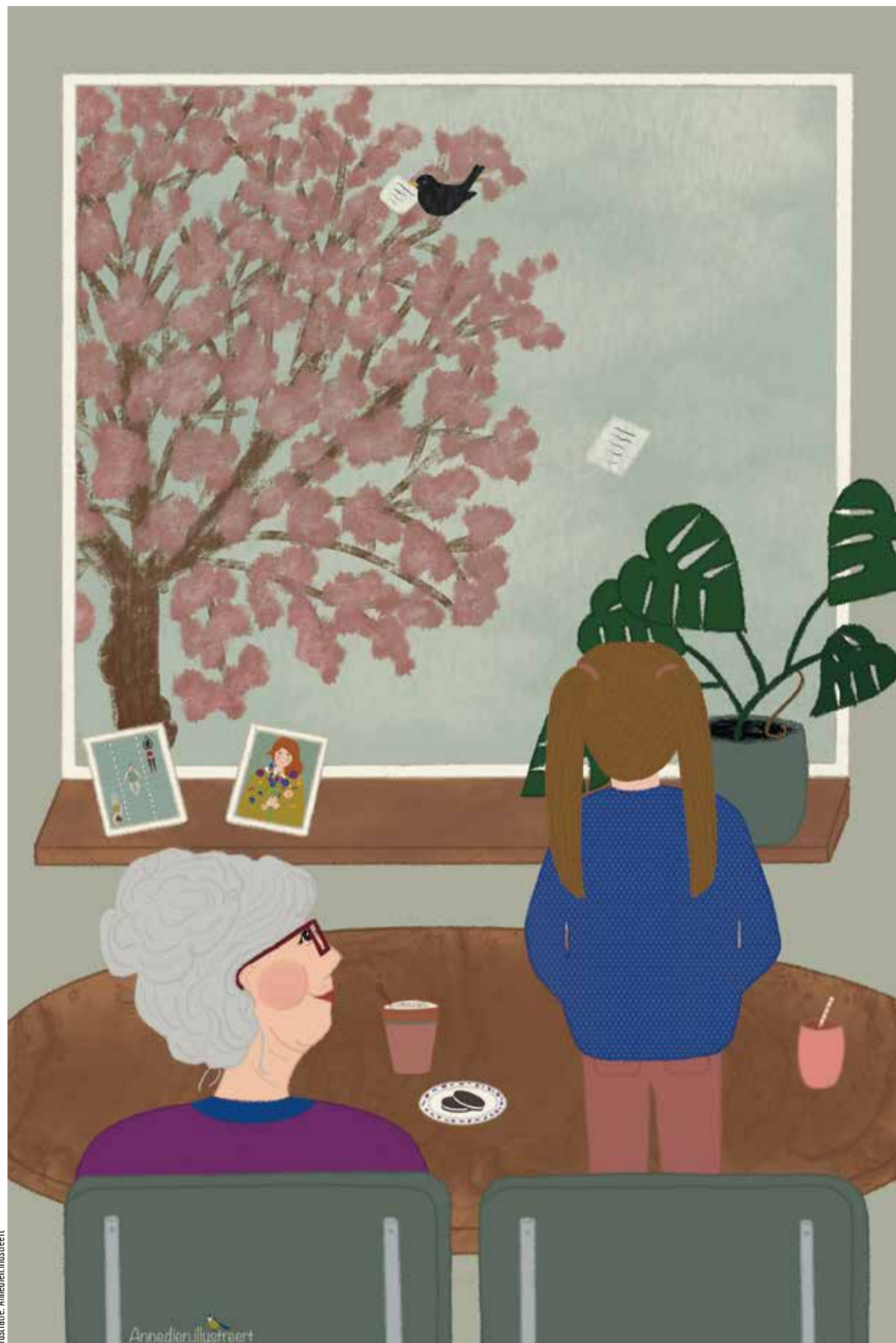
Soms regent het blaadjes waarop het verhaal geschreven staat, soms zie je ze een hele tijd niet. Ze kunnen klein of groot zijn, vergeeld of zo wit dat ze pijn aan je ogen doen als ze op een zomerdag uit de lucht vallen. Ze kunnen in een kriebelig handschrift beschreven zijn of met grote, deftige letters bedrukt.

In de lente heb je de meeste kans om er een uit de lucht te plukken. Soms haalt iemand in de tuin zo'n blaadje tussen de appelbloesem vandaan, soms ook waait het iemand op de fiets met de lente-regen in het gezicht.

Hetzelfde verhaal is elke keer anders

Het gekke is: wie zo'n blaadje te pakken krijgt, kan het verhaal altijd lezen in zijn eigen taal. Wat nog gekker is: als verschillende mensen het aan elkaar voorlezen, is het nooit helemaal hetzelfde. Het allergekste is: als iemand het voor de tweede of derde of zoveelste keer leest, is het steeds net weer anders dan de keer daarvoor. Toen ik jong was, zag je die blaadjes veel vaker langs vliegen dan nu. Jij hebt er misschien nog nooit een gezien. Het is alweer jaren geleden dat ik er voor het laatst een uit de lucht plukte. Dat was in de tijd dat ik Yasmin probeerde te helpen, een vrouw uit Eritrea die hier in Amsterdam woont. Ze is niet welkom in Nederland maar kan ook niet terug naar Eritrea, want daar is het niet veilig.

Ze heeft geen papieren - een paspoort en zo - en hoort eigenlijk nergens thuis. Dat maakte haar gek en ik zag haar stralende bruine ogen steeds dofder worden. Ik probeerde van alles om haar te helpen, maar het leek allemaal geen zin te hebben. Toen kwam dat verhaal aanwaaien en het ging ongeveer zo.

Illustratie: Annedien Illustreert

Het verhaal van het kruikje

Dit verhaal begint met een kruikje met dure parfum. Een vrouw zonder naam heeft het meegenomen naar de plek waar Jezus is, die wonderlijke man die overal vertelt dat wij allemaal kinderen van God zijn, die mensen aanraakt en op de been helpt en mensen de ogen opent en hun stem teruggeeft. De vrouw breekt het kruikje en giet al die dure parfum over Jezus' hoofd. Ze voelt dat het met Jezus niet goed gaat aflopen, want dit is parfum waarmee je het lichaam van een dode verzorgt. Wat is het toch met mensen, dat ze het niet kunnen hebben dat iemand als Jezus alleen maar liefde komt brengen? Er zijn mensen die hem willen doden en inderdaad: het duurt niet lang of Jezus wordt aan het kruis genageld.

Op de derde dag na zijn dood gaan drie vrouwen - twee heten er Maria - naar

Jezus' graf. Ze hebben kruikjes bij zich met parfum om zijn dode lichaam te verzorgen. Maar als ze bij het graf komen, zien ze dat het leeg is. Een jonge man in witte kleren zegt tegen hen: 'Jezus is niet hier, hij is opgestaan!' De vrouwen zijn stomverbaasd en ook wel bang, maar het duurt niet lang of ze gaan het goede nieuws aan iedereen vertellen: 'Hij leeft!'

Jezus is als dat kruikje: het is gebroken, maar de geur van parfum die eruit is gekomen, is voor altijd te ruiken. Misschien ben jij ook zo'n kruikje.

Nu heb ik ook papieren

Ik heb het nog aan Yasmin voorgelezen, voordat de wind het uit mijn handen rukte. Of het er iets mee te maken heeft, weet ik niet, maar daarna ging het langzaam beter met haar. Je moeder heeft haar nog Nederlandse

les gegeven en nu helpt Yasmin andere mensen zonder papieren. Ik denk dat het niet toevallig is dat jij Jasmijn heet. Later heeft Yasmin me nog wel eens verteld dat ze ooit, in een kerk waar ze een tijdje kon wonen, ook van die blaadjes had gevonden. "Nu heb ik ook papieren!" had ze lachend geroepen, voordat de blaadjes verder vlogen.'

Jasmijn kijkt stil voor zich uit. 'Weet je, Omania', zegt ze na een tijdje, 'Nadia wordt erg gepest op school. Ik heb er ook aan meegedaan. Maar eigenlijk vind ik haar heel aardig. Gisteren heb ik tegen haar gezegd dat het me spijt en heb ik haar gevraagd of ze mijn vriendin wil zijn. Eerst wilde ze niet, maar toen vond ze het toch goed dat ik bij haar thuis kwam. Ze ziet er verdrietig uit, maar net op haar kamer leek het wel of haar doffe bruine ogen even

begonnen te stralen. Ik weet niet wat ik nog meer voor haar kan doen.'

Dan horen Omania en Jasmijn iets tegen het raam kletsen. Het is een papertje dat door de lenteregen nat is geworden. In de lucht zien ze nog meer blaadjes die, zwaar van het regenwater moeite hebben om te blijven zweven. Jasmijn springt op, doet het raam open en pakt het blaadje dat ertegen zit geplakt. De inkt is een beetje doorgelopen, maar gelukkig is de tekst nog leesbaar. Jasmijn leest voor.

Gelukkig is de tekst nog leesbaar

Het verhaal van de vrouw die erbij was

Dit is een verhaal over een vrouw die erbij was. Ze heet Veronica. Zie haar staan langs de weg waar Jezus langs strompelt, gebukt onder het kruis dat hij moet dragen. De mensen om haar heen schreeuwen dat hij dood moet, die loser. Veronica kan het niet verdragen, maar wat kan ze doen? Ineens stapt ze naar voren, haalt een doek tevoorschijn en veegt het zweet, het bloed en het vuil van Jezus' gezicht. Hij kijkt haar aan en ze ziet zijn doffe bruine ogen heel even stralen. Dan strompelt hij verder, zijn dood tegemoet.

Veronica kijkt naar de doek in haar handen. De vlekken van zweet, bloed en vuil vormen heel duidelijk de afdruk van Jezus' gezicht. Het gekke is: je kunt die doek wassen zo vaak je wilt, maar die afdruk gaat er niet meer uit. Zo kan in alles wat je doet een afdruk van die wonderlijke man verborgen zitten en die is niet weg te krijgen. Probeer het vooral niet te begrijpen.

Nu helpt Yasmin mensen zonder papieren

Probeer het niet te begrijpen

Omania kijkt Jasmijn lachend aan. 'Dat is waar ook! Dat stond ook onder het verhaal dat mij toen kwam aangewaaid: probeer het vooral niet te begrijpen.'

Jasmijn heeft het blaadje op de verwarming te drogen gelegd. Maar als ze even niet oplet vliegt het door het raam, dat ze op een kiertje had laten staan, naar buiten. Het regent niet meer en het blaadje blikkert in het licht van de lentezon.

Guido de Bruin is verhalenverteller en lid van de Keizersgrachtkerk. Van zijn hand verscheen Dicht op de huid. Bijbelverhalen meemaken, een bundel met dertig Bijbelse monologen. Meer informatie op guidodebruin.net

Vierhonderd jaar Noorderkerk

Deze kerk had bijna niet meer bestaan

Janneke Donkerlo

Het had weinig gescheeld, of de Noorderkerk had niet meer bestaan. Op het nippertje voorkwamen actieve kerk-leden in de jaren tachtig van de vorige eeuw de sluiting van het in verval geraakte pand. Sinds een grondige restauratie in de jaren negentig is de kerk weer volop in gebruik. Op 15 en 16 april a.s. wordt met verschillende feestelijke activiteiten gevierd dat in 1623 op 1e paasdag de Noorderkerk werd ingezegend.

De Noorderkerk vindt haar oorsprong in de Gouden Eeuw. In 1578 verdreven machtige calvinisten de katholieken uit het stadsbestuur. De handel bloeide en de rijkdom oefende een grote aantrekkingskracht uit op migranten. Hierdoor ontstond in de zeventiende eeuw een grote behoefte aan nieuwe woningen. In 1613 besloot het stadsbestuur daarom tot 'de uitleg van Amsterdam'. Het moet een enorme bouwexplosie zijn geweest waarbij de Grachtengordel en Het Nieuwe Werck, de latere Jordaan, uit de grond werden gestampt. Ook kerken mochten in deze nieuwbouw natuurlijk niet ontbreken.

Met brood en Bijbel de armoede bestrijden

Noorderkerk voor het volk

Architect Hendrick de Keyser ontwierp de Westerkerk voor de bewoners van de grachtengordel en de Noorderkerk voor het volk van Het Nieuwe Werck. Voor het eerst in de Amsterdamse geschiedenis kregen deze kerken een protestantse vorm

Een oude prent van de Noorderkerk.

waarbij de gemeenteleden zich schaarden rond de kansel waar het Woord werd verkondigd. Naast de ruimte voor de eredienst was er plek voor een regentenkamer en voor woningen van de koster en de grafdelver. In het begin werden in en rond de kerk mensen begraven. Om de begraafplaats heen stond een muur, maar deze werd na verloop van tijd afgebroken; de graven maakten plaats voor uitbreiding van het marktplein.

In de negentiende eeuw verarmde Nederland zinderen en de eens zo bloeiende Jordaan werd een plek vol krotten, kelders en sloppen. De kerk

werd iets voor de 'burgers'. Arbeiders hadden hun eigen 'verlosser': Domela Nieuwenhuis. Behalve socialisten waren er ook Amsterdamse dominees die zich bekommerden om het volk. Zoals dominee Jan de Liefde die in 1855 Tot Heil des Volks oprichtte dat zich bezighield met onderwijs, evangelisatie en armoedebestrijding.

Dominee Adema van Scheltema trok zich eveneens het lot van de paupers aan. Hij ging de wijk in om met brood en Bijbel de fysieke en geestelijke nood te bestrijden. Bovendien pleitte hij hartstochtelijk voor de afschaffing van de slavernij.

Gave van de geest

Een dieptepunt in het bestaan van de Noorderkerk vormden de jaren dertig van de vorige eeuw. Na het Jordaanoproer in 1934 ging het godshuis zelfs tijdelijk dicht. Pas in 1941, na de Februaristaking, werd de kerkdienst weer in ere hersteld. In de laatste oorlogsjaren was Jan Koopmans predikant van de Noorder en zette zich enorm in voor de buurt en voor het verzet. Extra wrang is het daarom dat hij in maart 1945 op zijn veertigste, nota bene vlak voor de bevrijding, dodelijk werd getroffen door een verdwaalde kogel van een soldaat.

Op 15 en 16 april is het feest!

Na de oorlog ontquam ook de Noorderkerk niet aan vergaande ontkerkelijking. Het gebouw raakte in verval en in de jaren tachtig dreigde zelfs sluiting. Het is dankzij de grote financiële en geestelijke inzet van kerkleden en meelevende kerken in het hele land dat dit werd voorkomen. Tijdens de ingrijpende renovatie vonden de diensten op zondag gewoon plaats, binnen in een tent. Na afloop werden de stoelen aan de kant gezet zodat de bouwvakkers op maandag weer aan de slag konden.

De gerestaureerde kerk is 'een gave van de geest', aldus de huidige dominee Johan Visser. De laatste vijftien jaar is het aantal leden weer gegroeid. Op zondag zijn er twee diensten die door mensen van binnen en buiten Amsterdam worden bezocht. De signatuur van de gemeente zou je 'orthodox en open' kunnen noemen. Dat wil zeggen dat de gemeente van harte de christelijke traditie en belijdenis omarmt, met een open oog voor de wereld van vandaag. Kortom, een kerk met open deuren die ook vandaag voor velen een huis van God mag zijn.

noorderkerk.nl/activiteiten/400/

Wethouder Moorman over armoede, Pasen en opoffering

Vervolg van pagina 1

Je slaapt toch een stuk lekkerder als je weet dat het leven niet alleen om jezelf draait. Ik ga over het onderwijs in de stad en dan spreek ik altijd over onze kinderen, waarmee ik alle leerlingen in Amsterdam bedoel. Want in feite zijn we met z'n allen verantwoordelijk voor hen.'

Empathie

De strijd tegen ongelijkheid in kansen is de grote drijfveer van Moorman. Vandaar dat ze om de paar maanden naar De Ark in Amsterdam Noord komt, een van de kerkgebouwen van de Protestantse Kerk Amsterdam. Diaconaal opbouwwerkers Huub Walewijn en Jeanette de Waard helpen daar mensen in armoede en met schulden voor zichzelf op te komen en te verwoorden waar ze tegen aan lopen. Dat zijn vaak de regels die de overheid goed heeft bedoeld, maar die in veel gevallen tot nog grotere problemen leiden. De wet-

houder neemt dan altijd een paar ambtenaren mee om naar ze te luisteren. 'Het is heel mooi. We zitten in een kring, steken een kaars aan en luisteren naar elkaar. Mensen ontmoeten lotgenoten.'

Maar wat nog belangrijker is: de bestuurder en haar ambtenaren horen dan precies wat er vaak onbedoeld fout gaat. 'Dat is het mooie van lokale politiek. Je staat dicht bij de mensen, je weet waar je het voor doet. Ik kom op voor hen die het het hardst nodig hebben, niet voor degenen die zichzelf wel kunnen redden. Dat betekent dat je je moet kunnen inleven in de verhalen van mensen. Gebrek aan inlevingsvermogen leidt tot hardvochtig beleid. Daarom gaan de ambtenaren mee. Niet alleen uit empathie, maar vooral om te leren wat er fout gaat in de praktijk.' Zo hebben de ontmoetingen in De Ark geleid tot een verruiming van het ge-

bruik van regelingen om armoede tegen te gaan, zoals de stadspas. Volgens de politieke regels was die alleen bedoeld voor mensen met een minimuminkomen en net erboven. Moorman: 'Maar het blijkt dat ook mensen met een hoger inkomen door hoge lasten en schulden soms zo weinig te besteden hebben, dat ze naar de Voedselbank moeten. Als dat zo is, krijgen ze tegenwoordig automatisch toegang tot de armoederegelingen. Een goed voorbeeld dat de sessies in de kerk beter beleid opleveren.'

Een voordeel is dat deelnemers aan de gesprekken met de wethouder in een kerk zich veel meer op hun gemak voelen dan voor een loket van de gemeente. De overheid kijkt naar burgers vanuit wantrouwen, de kerk vanuit vertrouwen. 'Dat is het grote verschil ja, de overheid zou ook meer met vertrouwen moeten werken. Dat

was de reden dat ik mijn boek geschreven heb. Het is bedoeld tegen het wantrouwen in de politiek. Alleen: als overheid word je soms beperkt door dat je aan de regels moet houden. Er vallen altijd mensen buiten die regels, daarom is het mooi dat kerk en diaconie juist die mensen kan helpen. Daarom is de samenwerking zo fijn.'

Lokale politiek: je staat dicht bij de mensen

Opoffering

Pasen. Heeft Marjolein Moorman daar een speciaal gevoel bij? Zegt het haar

iets: dat met Pasen de opstanding van Jezus Christus wordt gevierd? Toch wel, is haar antwoord. 'Er is iemand opgestaan uit de dood, maar ook iemand die zich heeft opgeofferd voor de mensheid. En niet zomaar iemand. Dat heeft waarde, ook voor mij.' Ze mompelt een strofe uit de *Matthäus Passion*, het muziekstuk van Bach dat ze tijdens die dagen 'grijs draait'. Maar Pasen is meer, vervolgt ze. 'Het is het moment dat het licht weer in het leven komt, de dagen gaan lengen en de narcissen opkomen.' Ze aarzelt even, maar voegt daar aan toe: 'Je moet oppassen met het gebruik van het woord, maar in de politiek draait het natuurlijk ook een beetje om opoffering. Je zit hier omdat je iets wilt bereiken, het is geen baan van negen tot vijf. Het is een levensvulling. Als je die overtuiging niet hebt, zit je hier op deze wethoudersstoel verkeerd.'

'Mijn hart zegt O20'

Predikant Martijn van Leerdam vertrekt naar Rotterdam

Martijn van Leerdam: 'Je kunt als kerk niet vanzelfsprekend rekenen op aandacht vanuit de buurt of lokale media. Je moet de boer op.'

foto: Marloes van Doorn

Hanna Yoo

Na bijna 6 jaar bij de Opgang in Osdorp/Sloten gewerkt te hebben, neemt predikant Martijn van Leerdam afscheid van Amsterdam. Hij gaat vanaf mei aan de slag bij de Pauluskerk in Rotterdam. Hanna Yoo sprak hem over de lange historie van de kerk in Sloten, de dominee als communicatiemedewerker en over activisme.

Bedankt voor je medewerking aan dit interview.

Ja natuurlijk. *Kerk in Mokum* is misschien wel het leukste kerkblad van Nederland, als je het mij vraagt!

Vanwaar de overstap van Amsterdam naar Rotterdam?

Ik kom uit die regio en de Pauluskerk in Rotterdam is een begrip in de omgeving en eigenlijk in heel Nederland. De verhouding geloof en actie, dromen en daden past heel goed bij wat ik geloof. Er is vrij weinig activisme in kerkelijk Nederland. Vroeger dacht ik al dat als ik de kans zou krijgen om in de Pauluskerk te werken, ik die direct zou grijpen. Toen ik die kans kreeg, was het een enorme verassing en een groot geschenk.

Hoe ben je in Amsterdam beland?

Mijn eerste vriendinnetje kwam uit Gein, Zuidoost. Als 16-jarige jongen leek het me leuk om ooit in Amsterdam te gaan werken. Mijn stage heb ik gedaan in de Willem de Zwijgerkerk en er ging een wereld voor me open in Amsterdam. Maassluis was mijn eerste gemeente. Dus zo ga ik steeds heen en weer tussen Rotterdam en Amsterdam.

Kende je de wijkgemeente Osdorp/Sloten voordat je er kwam werken?

Eerlijk gezegd niet. Ik kende wel de hiphopgroep Osdorp Posse, maar van de rijke geschiedenis van Sloten wist ik nog niets. Ooit was Sloten namelijk het grootste dorp van Nederland en Sloten is ook ouder dan Amsterdam. Er woonden veel rijke boeren. In het katholieke dorp stond wel een protestantse kerk en een van de Sloterkerken is door Rembrandt geschilderd. De mix tussen bevolkingsgroepen vind ik boeiend. Daarnaast is Osdorp/Sloten heel multicultureel. Je zag net Enes die koffie aan het schenken was, hij is uit Turkije gevlucht vanwege politieke redenen. Hij probeert nu een leven op te bouwen hier en kreeg ook net zijn verblijfsstatus. Een jaar geleden wist ik nauwelijks wie hij was, nu heeft hij het vertrouwen gewonnen van iedereen en heet hij mensen welkom in de kerk. Het klinkt misschien als een cliché, maar dit is een van de mooiste dingen in Osdorp, dat je zoveel bijzondere mensen tegen het lijf loopt.

Afscheid nemen van al deze mensen, maakt dat je ook een beetje weemoedig?

Ja, afscheid nemen is verschrikkelijk lastig! Al die dingen waar je in investeert zodat het gaat bloeien, alle relaties die je probeert op te bouwen moet je weer loslaten. Dat maakt je ook kwetsbaar en onzeker, zo voel ik dat wel. Aan de andere kant hoort loslaten erbij, want het is niet zo dat ik onmisbaar ben.

Wat springt eruit als je denkt aan je werkzaamheden als gemeentepredikant?

Alle dingen die je normaal gesproken zou verwachten van een gemeentepredikant heb ik gedaan, zoals pastoraat, voorgaan in diensten, jeugdwerk en gespreksgroepen. Waar ik me bijzonder voor heb ingespannen, is de communicatie met de samenleving, bijvoorbeeld door het publiceren van

stukken. Je kunt als kerk niet vanzelfsprekend rekenen op aandacht vanuit de buurt of de lokale media, dus je moet gewoon de boer op. Ik schreef persberichten voor de plaatselijke krant, de *Westerpost*. Soms haalde ik daarmee de voorpagina, waardoor onze activiteiten opeens veel meer toeloop kregen. Zoals de dienst met Hemelvaartsdag vorig jaar, toen kwamen er zoveel gasten dat we extra boodschappen moesten halen tijdens de dienst! Dat gaf toen wel wat stress, maar dat geeft helemaal niets. Verder hebben we in samenwerking met Brouwerij de Zeven Deugden, die tegenover de Sloterkerk ligt, twee biertjes uitgebracht die geënt zijn op deze kerk: Slotens Troost en het Mirakel van Sloten. Mensen uit de buurt mochten nadenken over de smaak van de biertjes en kunstenaars konden meedoen met een wedstrijd voor het ontwerpen van de etiketten voor de bierflessen. Het is een groot feest om de kerk op deze manier op de kaart te zetten.

De gespreksgroepen over geloof en actualiteit zijn belangrijk voor deze kerk. Hoe vaak zie je dat mensen van minstens 90 jaar oud actief deel uitmaken van een gespreksgroep? Ze weten heel veel en we voeren stevige gesprekken. Bijvoorbeeld over hoe je hoopvol kunt blijven in een tijd van je leven waarin je veel mensen verliest en hoe je dan kunt vasthouden aan je geloof. Ook hebben we het steeds vaker over duurzaamheid en geloof.

Wat zijn jouw ervaringen met activisme in de kerk?

In Amsterdam is de Keizersgracht een van de meest activistische kerken, bijvoorbeeld als het gaat om het werk onder vluchtelingen. Ik ben ook wel voorgedaan in Den Haag met het kerkasiel. Hier werden maandenlang 24 uur per dag vieringen georganiseerd in buurt-en-kerkhuis Bethel, om uitzetting van het Armeense gezin Tamrazyan te voorkomen. De muziekgroep van de Keizers-

grachtkerk en collega Ditske Tanja zijn ook meegegaan. Het was mooi dat wij op deze manier konden bijdragen.

Samen met dominee Martijn van Laar van de Elthetokerk had je de rubriek Martijn & Martijn in Kerk in Mokum, waarin jullie vragen beantwoordden van kinderen. Kun je daar wat meer over vertellen?

Dit is de leukste rubriek van een kerkblad waar ik ooit voor heb geschreven. Mijn dochter van 10 vond het ook grappig om haar vader als stripfiguurtje te zien. Voor haar een reden om *Kerk in Mokum* open te slaan. Ik heb me laten vertellen dat ook volwassenen deze rubriek graag lezen. Een van de vragen die mij is bijgebleven, is van een jongen die wilde weten of de straten in de hemel echt van goud waren. Ik ging daarover nadenken. Als de zon gaat schijnen op zo'n straat zie je niets meer, dat zou erg onhandig zijn. Dus misschien moet je de Bijbel daarin niet letterlijk lezen. Als een kind dit *live* aan me vraagt, zou ik een wedervraag stellen zodat die zelf gaandeweg het antwoord ontdekt. Bij *Kerk in Mokum* kan dat niet, dus moest ik een gevat antwoord geven. Dit was vaak een uitdaging.

Ook heb ik wel eens *Faust* van Goethe in een antwoord verwerkt toen het ging over lichaam en ziel. Het is fantastisch als je eeuwenoude bronnen, christelijk of niet, kunt gebruiken om vragen in het heden te beantwoorden.

Tot slot: O10 of O20?

Mijn hart zegt O20. Ik hoop dat we nog eens in Amsterdam terugkeren. Ik blijf in ieder geval graag in beweging, het moet niet te comfortabel worden. Want ik wil mijn scherpheid niet verliezen. In deze creatieve fase voel je dat je leeft. Het is goed voor mij om mijn spullen te pakken en ergens anders aan de slag te gaan, dat stimuleert enorm.

'Een mooi beeld en gebaar'

Voedselbank in de Muiderkerk

Els van Swol

Op een vroege woensdagmorgen zijn enkele vrijwilligers aanwezig in de Muiderkerk in Oost, die vandaag is ingericht als Voedselbank. 'Er komt weer een vrachtauto!' schalt het door de zaal. Een stel vrijwilligers loopt naar de glazen deuren en helpt bij het uitladen van kratten met zuivelproducten. Deze worden vervolgens verdeeld over twee lange tafels: een voor kleine en een voor grote huishoudens.

Op de tafels liggen ook pitabroodjes en Liedboeken voor de zondag. Iets om ter plekke te eten en iets om je 'te binnen te zingen', een mooie verhouding. Net zo mooi als het feit dat het inzamelen van spullen voor de Voedselbank sinds enige tijd een duidelijke plaats heeft binnen de liturgie van de zondagse eredienst. De krat voor donaties van de kerkgangers, wordt aan het begin van de dienst vanuit de hal door diakenen naar binnen gedragen en voor in de kerk gezet. *Kerk in Mokum* vraagt aan Sjoukje van der Laan van de Muiderkerkgemeente en Margreet Lukkien van de Voedselbank hoe ze op dat idee gekomen zijn.

Sinds januari jl. is er een Voedselbank in de Muiderkerk. Links: Sjoukje van der Laan van de diaconiegroep. Rechts: Margreet Lukkien, coördinator van de Voedselbank in Oost.

Krat voor donaties staat voor in de kerk

Sjoukje vertelt dat het idee werd geboren binnen de diaconiegroep waarvan zij lid is en dat tijdens de aankondiging van de collectes ook de krat voor de

voedselbank genoemd wordt. 'Het is een mooi beeld en gebaar en wordt ook als zodanig ervaren.

We zamelden al lang voedsel in. Het uitdelen begon op het Makassarplein, buiten dus, in weer en wind. Op een keer

kwam Margreet er tijdens de kerkdienst over vertellen. De vraag kwam wat we voor elkaar zouden kunnen betekenen. In de kernraad van de Muiderkerk is er toen over gepraat of de Voedselbank binnen kon plaatsvinden. We moes-

ten alles logistiek bekijken en dat had aardig wat voeten in de aarde. Op 11 januari jl. zijn we gestart en het loopt gesmeerd! Er zijn veel vrijwilligers bij betrokken, ook jongere, bijvoorbeeld na een burn-out om weer wat op te pakken. Twee mensen vanuit de kerk zorgen voor koffie en thee en houden een oogje in het zeil.'

Margreet begon bij het centrale distributiecentrum van de Voedselbank. Op een gegeven moment was zij betrokken bij de Voedselbank in Oost en daar is ze blijven hangen. Nu is ze coördinator. 'Met veel plezier. Het aantal klanten is - nu we binnen kunnen zijn - gestegen van tachtig naar zo'n tweehonderd.'

Praatje maken

De meeste klanten van de Voedselbank zijn niet bij de kerk betrokken. Sommigen staan al om 9 uur 's ochtends voor de deur en maken een praatje met elkaar. Vanaf 11 uur kunnen ze gedoseerd naar binnen. De klanten krijgen voor zo'n drie dagen voedsel en kruidenierswaren mee, net wat er op dat moment binnen is gekomen.

Elke week is dat verschillend, maar er is altijd rijst en pasta. 'Een keer per maand is er een maaltijd voor de buurt in de Muiderkerk', vertelt Sjoukje. 'Daar komen zo'n veertig mensen op af. Als het beter weer wordt, neemt het aantal toe. Dat moment komt hopelijk snel.'

GLUREN BIJ DE BUREN

De Evangelisch Lutherse Gemeente Amsterdam

Van oorsprong een migrantenkerk

Rob Polet

Kersten Storch komt uit Duitsland. In het dagelijks leven werkt ze als geestelijk verzorger voor een grote organisatie in de ouderenzorg in Utrecht, onder meer in wooncentrum De Wartburg. Daar gaat zij ook als predikant regelmatig voor in de kerkdiensten. Kersten is lid van de Evangelisch Lutherse kerk Amsterdam aan het Spui. Binnen de Raad van Kerken Amsterdam vertegenwoordigt Kersten de Evangelisch Lutherse Gemeente Amsterdam.

Wat is de ontstaansgeschiedenis van de Evangelische Lutherse Kerk Amsterdam?

Van oorsprong is dit een migrantenkerk. Aan de basis, in de 16e eeuw, stonden Duitse kooplieden. Later sloten zich geloofsvluchtelingen uit Antwerpen en Lutheranen uit Scandinavië aan. Net als de rooms-katholieke en andere kerken kreeg ze door het calvinistisch stadsbestuur niet veel ruimte. Het is aan de Lutherse koning van Denemarken te

Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam

danken dat er verandering in kwam. Hij dreigde de handel via de Sont af te sluiten als het stadsbestuur zich niet toleranter ten opzichte van de Amster-

damse lutheranen zou opstellen. Handel kreeg toen even voorrang. Maarten Luther wilde de inhoud van het geloof hervormen, maar niet zozeer de vormen. Veel mensen merken nauwelijks verschil in de inrichting van een lutherse of rooms-katholieke kerk en de liturgie is vergelijkbaar. Luther beschouwde ook de biecht als een sacrament en elke zondag avondmaal was voor hem vanzelfsprekend. Het avondmaal ervaar ik vooral als iets moois en vreugdevols. Iedereen is bij ons welkom om deel te nemen. Rondom de opvatting van het voorgangersambt liggen we weer dicht bij andere protestantse tradities. Dit alles maakt de lutherse kerk een verbindende schakel tussen protestanten en katholieken.

In welk opzicht is deze kerk anders dan andere kerken?

Als typisch luthers ervaar ik het zoeken naar verbinding. Niet hoe onderscheiden wij onszelf, maar hoe verbinden wij ons? De wereldwijde verbondenheid is deel van onze identiteit. Dit jaar is er een Generale Assemblee van de Lutherse Wereldfederatie in Krakau met als thema 'Een lichaam, een Geest, een hoop'. Dat thema werkt dan ook door bij ons in Amsterdam.

Er is ook veel aandacht voor ethische vraagstukken rondom LHBTQ+ en diversiteit. Dit jaar vieren wij bijvoorbeeld

Kersten Storch

het vijftigjarige ordinatie-jubileum van een van onze predikanten. Het feit dat hij homoseksueel is en al die tijd met zijn partner in de pastorie leefde, is nooit een probleem geweest. In Amsterdam zijn wij een gemeente van wit en zwart en al lang bezig met het heilzaam verwerken van het slavernijverleden. In dat licht vieren wij ook Ketikoti. We kijken eerlijk naar ons verleden. Zo kwamen we een arbeidscontract van een naar Suriname gezonden lutherse predikant tegen. Een van de arbeidsvoorwaarden was dat hij een huisslaaf kreeg toegewezen. In het afgelopen jaar hebben we een mobiele tentoonstelling over kerk en slavernij gemaakt die nu ook aan anderen ter beschikking wordt gesteld en inmiddels op verschillende

plekken te zien is geweest. Onder meer in de Westerkerk. Dit alles wordt breed gedragen door onze gemeenschap. Het zoeken naar verbinding en gemeenschap is ook iets waar onze diaconie zich voor inzet. De voormalige Augustanakerk in West hebben we verbouwd tot een wooncomplex waar verschillende generaties zorgdragen voor elkaar. Een soortgelijk project gaan we nu in Oost starten. In de Rivierenbuurt hebben we enkele woningen die als opvangplek dienen voor mensen die tijdelijk geen onderkomen hebben. Zo kan een kleine gemeenschap als de lutherse toch veel betekenen voor het welzijn van de inwoners van Amsterdam.

Wat is jouw beeld van of hoe ervaar je God?

Ik heb geen vast beeld van God. God heeft voor mij heel veel facetten. Ik ervaar God vooral in de ontmoeting met anderen. Zeker als je voelt: 'We delen hier echt iets dieps met elkaar.' Dat zijn momenten waarop ik denk: 'Ja, hier ben Je!' Toen ik net in Nederland kwam, was ik verbaasd dat God hier met 'U' wordt aangesproken, waar ik in het Duits het intiemere 'Du' gewend ben. Dat betekent niet dat er geen ontzag of eerbied is. God is ook voor mij een mysterie, maar soms heb je meer nodig dan een mysterie: een gesprekspartner en een adres.

Monumentaal orgel vraagt om restauratie

Project in uitvoering om mensen met elkaar te verbinden

Hermen Oldengarm

De orgelcommissie van de Protestantse Kerk Amsterdam heeft een werkgelegenheidsproject voor ogen waarbij jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt een orgel restaureren.

Werk in uitvoering

Iedereen kent wel de rood wit gestreepte wegmarkeringsspaal die geplaatst wordt bij werk in uitvoering. Als het aan de orgelcommissieleden Remco Wijnia (54) en Flip Noordam (73) ligt, is dit een goede metafoor voor een prachtig en ambitieus idee: Project 1904. De naamgever van het project is inmiddels 119 jaar oud. Nee, geen mens, maar een monumentaal orgel dat jarenlang dienst deed in de Oranjekerk. Sinds deze wijkkerk een kleinere variant in gebruik nam, ligt het orgel uit 1904 opgeslagen bij een orgelbouwer in Assendelft. Maar niet lang meer als het aan de orgelcommissie ligt. 'Het orgel is echt in goede staat', vertelt voorzitter Wijnia. Uiteraard zouden de commissieleden elk orgel in Amsterdam willen behouden. Maar als een orgel niet uniek is, moet je soms ook pragmatisch zijn, vinden zij. Inzet van de orgelcommissie is het behouden van de diversiteit aan orgels - want dat is cultureel erfgoed.

Remco Wijnia maakt zich hard voor de restauratie van een orgel uit 1904.

Dit monumentale exemplaar van de firma Van Dam is absoluut de moeite waard om weer op te bouwen. Maar hoe? Wijnia werkt in de reïntegratiewereld en op eens wist hij het: deze twee werelden verenigen! De meeste

uren en 'waarde' in het herbouwen zit in de arbeidsuren. Wat een kans zou dit zijn voor zoveel mooie initiatieven. Wijnia en Noordam zijn aanstekelijk enthousiast: ze denken bijvoorbeeld aan partners als Bureau Halt of dagbeste-

ding voor mensen met een lichte verstandelijke beperking. Dit zou toch een geweldig zinnige manier zijn om hen aan werk te helpen. Orgelbouw is een ambacht dat goed in elkaar steekt. Het gaat bijvoorbeeld om hout- en metaal-

bewerking en schilderkunst. Je kunt er veel van leren.

Met het herbouwen van het orgel willen Wijnia en Noordam dus ook maatschappelijk van waarde zijn: 'De maatschappij polariseert flink de laatste tijd. Ik zou het mooi vinden als we met dit project de verbinding tussen mensen kunnen bevorderen. Laten zien dat er plaats is voor iedereen. Alle rangen, standen, kleuren. Het doel is om het orgel in haar oude glorie te herstellen en aan te bieden aan een kerkelijke gemeente die er behoefte aan heeft. Wijnia benadrukt: 'De weg er naartoe is net zo belangrijk als het eindresultaat.'

Orgelbouwer en locatie

Duidelijk was dat er twee belangrijke dingen moesten gebeuren. Het project staat in de kinderschoenen, maar het kan snel gaan bij goede plannen. Iets wat moeilijk leek, was het vinden van een orgelbouwer om het project te begeleiden. 'Al snel hadden we een prachtige ontmoeting met Erik Winkel van de firma Flentrop uit Zaandam. We vertelden hem over onze plannen. Zijn eerste reactie was: 'De orgelbouwer heb je gevonden!' Daarmee was dus een belangrijke voorwaarde gerealiseerd. Maar nu de volgende horde: de locatie om het project uit te voeren. Daarom doen de orgelcommissieleden een klemmende oproep: wie heeft of weet een grote, geschikte locatie? Mail naar de scriba van de orgelcommissie Janneke Wolters, janneke.wolters@protestantsamsterdam.nl

De Nieuwe Kerk heeft u nodig

Acht zuilen zijn dringend aan restauratie toe

Yvonne Teitsma

Als onderdeel van al onze prachtige monumentale kerkgebouwen in de stad, bezit de Protestantse Kerk Amsterdam een belangrijke kerk op de meest prominente plek van de stad: de Nieuwe Kerk op de Dam.

In deze kerk huist weliswaar geen kerkelijke gemeente meer, maar een museum. Sinds 1979 is de kerk in erfpacht bij de Nationale Stichting De Nieuwe Kerk. Deze stichting is verantwoordelijk voor de culturele programmering en het beheer van de kerk.

De vieringszuilen verzakken

De kerk, die al sinds de 15e eeuw op de Dam te vinden is, onderging van 1959 tot 1980 een grootse restauratie. Deze werd afgerond voor de kroning van koningin Beatrix. Op dit moment zijn acht van de 141 zuilen aan herfundering toe. Juist deze zuilen zijn indertijd niet meegenomen in het funderingsherstel, omdat het toen nog niet nodig was. Het betreft de vieringszuilen in het middenschip die sneller verzakken dan de rest van de kerk.

In samenwerking met Bureau Monumenten en Archeologie van de gemeente is bepaald dat er nu wat moet gebeuren. Daar wil de Protestantse Kerk Amsterdam haar steentje aan bijdragen. Zo denken we onder andere mee met de fondsenwerving en subsidieaanvragen. Natuurlijk hopen we dat u ook een financiële bijdrage wilt leveren.

Want voor het herstel van de fundering is € 2,5 miljoen nodig, waar we gezamenlijk met de Nationale Stichting De Nieuwe Kerk onze schouders onder zetten. Alle beetjes helpen.

Klaar voor Amsterdam 750 jaar

Annabelle Birnie, directeur van de Nationale Stichting De Nieuwe Kerk, is blij met de steun die de Protestantse Kerk Amsterdam biedt. 'De herfundering is een groot project met veel belang voor de toekomst van de monumentale kerk in de stad. Je kunt niet gewoon beginnen. Daar is een vooronderzoek voor nodig. De kerk is gebouwd op zogenaamde slieten, die we eerst goed moeten bekijken voor de start. Zo ging dat ook bij de eerdere restauratie. Dat vooronderzoek start dit jaar, terwijl de herfundering gepland is voor het najaar van 2024. Zo komen we straks niet voor verrassingen te staan en weten we zeker dat we het herfunderen op tijd kunnen afronden. Want we willen de kerk bij het 750-jarig bestaan van Amsterdam in 2025 in volle glorie gezamenlijk kunnen presenteren.'

De Nieuwe Kerk heeft u nodig

Acht zuilen zijn dringend aan restauratie toe. Uw hulp is een fundament voor de toekomst. Doneren kan via NL78 ABNA 0640 1136 99 t.n.v. Nationale Stichting De Nieuwe Kerk (ANBI). Of neem contact op met fondsenwerver Protestantse Kerk Amsterdam Yvonne Teitsma, yvonne.teitsma@protestantsamsterdam.nl.

Foto: Jorrit Huisman

foto: Maartje Geels

HART & ZIEL

Janneke Ravenek (35) is onderzoeksondersteuner bij de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. Ze groeide op in Ouderkerk aan de Amstel en bezocht in haar jeugd met haar ouders de gereformeerde kerk. Nu is ze een trouwe bezoeker van de diensten in de Oude Kerk. Ze is diaken en zingt in de Sweelinckcantorij.

'In de Oude Kerk is er iedere dienst het avondmaal. Dat vind ik heel mooi. De symboliek is prachtig. De diakenen verzorgen om de beurt de viering. We hebben elk een eigen setje linnengoed dat we wassen en strijken voor gebruik. Sinds kort viere wij het avondmaal met ouwels, die in de avondmaalswijn worden gedoopt. Ik vind het heel bijzonder om de mensen iets aan te reiken, ze aan te kijken en te zeggen: "Brood uit de hemel en wijn van het koninkrijk."

De diaconie voert ook acties. In de voorbereidingstijd van Pasen wordt geld ingezameld voor een centrum voor autistische jongeren in Nepal. Tijdens de vastenactie van vorig jaar stuurden we geld en tenten naar de migranten in Calais. In december worden er cadeautjes rondgebracht bij prostituees in het Wallengebied en er is altijd een adventsactie: vorig jaar was dat een buurtactie in de Nieuwmarktbuurt.

Sinds de zomer van 2017 zit ik bij de Sweelinckcantorij van de Oude Kerk. Ik ging niet naar de Oude Kerk maar wilde graag bij een koor, dat werd de Sweelinckcantorij. Iedere week repeteren we op woensdagavond en we zingen om de week en op hoogtijdagen in de kerkdienst. De hele paascyclus zingen we: van Witte Donderdag tot en met eerste paasdag. Met onze pijn aan lopen we door de kerk en zingen op verschillende plekken, onder meer muziek van Sweelinck en Willem Vogel. De muziek is voor mij een toegang tot het hogere. De klassieke liturgie zingen is heel bijzonder. De harmonie en de verschillende stemmen van de cantorij maken de muziek geweldig.'

Baukje Burggraaff

COLUMN

Spread the gospel!

Margrietha Reinders
Buurtdominee in Betondorp

Reageren? Mail naar
redactie@protestantsamsterdam.nl

Kortgeleden kreeg ik een filmpje toegestuurd ter bemoediging: een opname van het lied *We shall overcome*, gezongen door Dwight Dissels. Ademloos luisterde ik naar een van de beroemdste liederen uit de recente muziekgeschiedenis. Dwight speelde in 2017 Jezus in de *Passion* en hij leek in zijn vertolking alle moed en hoop en geloof te leggen die passen bij die rol van zwarte Messias.

We shall overcome werd beroemd toen het klonk uit duizenden kelen tijdens de mars voor burgerrechten in 1963. Het lied is voor altijd verbonden met de toespraak van dominee Martin Luther

King. 'I have a dream', zei hij en die droom weerklinkt in het lied. De droom dat er een wereld zal komen waar vrede en recht heersen voor iedereen en geen gewerschoten meer klinken. Het is die droom die telkens weer klinkt in de gospelmuziek. De goede boodschap op muziek gezet, verklankt door *blues* en *soul* en geïnspireerd door de spirit, Gods geest. Marvin Gaye, Nina Simone, Aretha Franklin, de Pointer Sisters, Whitney Houston en Michael Jackson ontleenden hun muziek aan de pure Afro-Amerikaanse gospel, black gospel, die gezongen werd in de kerk. Die gospel kwam voort uit de negro-spirituals, gezongen Bijbelse teksten die werden gescandeerd

op de plantages diep in de slaventijd, tijdens het werk op het katoenveld. Het waren de zwarte arbeiders, de geketende mensen, die Bijbelteksten zongen, liederen van bevrijding en hoop. Gospel is niet braaf, niet aangepast, niet harmonieus, maar vaak rebels. Niet gepolijst en verstandelijk, maar explosief en opstandig, vol hartstocht en geloof in het onmogelijke.

Het is bovenal de muziek van gewone mensen. Met verdriet en pijn en verlangen. Het zou zomaar onze muziek kunnen zijn! Als we de boodschap durven horen en zingen: *Deep in my heart I do believe!*

Colofon

Kerk in Mokum maandblad
April 2023,
jaargang 14, nummer 3

Protestantse Kerk Amsterdam
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

Hoofredactie:
Iris Stekelenburg

Eindredactie:
Baukje Burggraaff

Contact:
redactie@protestantsamsterdam.nl
of 020 53 53 700

Ontvangt u Kerk in Mokum nog niet thuis? Een gratis abonnement opgeven (of opzeggen) doet u via abonnementen@protestantsamsterdam.nl of 020 53 53 700 (9.00 uur-17.00 uur). Eenmaal per jaar wordt u uitgenodigd een vrijwillige bijdrage te betalen. Rek.nr. NL68 RABO 0373 7414 80 t.n.v. Protestantse Gemeente te Amsterdam inz. Kerkblad.

Verschijningsfrequentie: *Kerk in Mokum* verschijnt 8x per jaar.

Vormgeving: Studio Edens, Amsterdam

Druk: Damen Drukkers - Werkendam

Protestants020

ProtestantseKerkAmsterdam

protestantsamsterdam.nl

**Protestantse Kerk
Amsterdam**